

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 9 August.

Principele Ferdinand al Bulgariei a făcut fără îndoială bune servicii Europei, când s'a resoluit și a ocupat tronul cel spinos al unei țări, ce se afla în cea mai mare disordine.

Eran mulți politici, cari credeau, că el nu se va susține pe tron, și dacă ați 'l vedem tot acolo, acesta o atribuim în prima linie tactului seu ce l'a observat față de poporul, ce cu brațele deschise l'a primit și i a oferit coróna. Sunt remarcabile cuvintele ministrului președinte Stambulov, în cari dă expresiune dorinței poporului, de a vedé în curând încheiată opera, ce o a întreprins Ferdinand, când și a lăsat viața liniștită spre a o schimba cu cea furtunoasă din Bulgaria. Fără ca să fie cineva inițiat tocma de ajuns în coniecturile politice, observă, că aici se țintesc la recunoscerea principelui de către puterile mari și acesta e cu atât mai necesariu, cu cât Bulgaria are mare lipsă ca să fie cruțată de sguduiri interne, cum ar fi bună oară o nouă alegere de principe urmată după o revoluțiune de palat, ce în orient și în statele neconsolidate nu e tocmai raritate. Monarchia noastră are mare interese ca să susțină pe tronul Bulgariei pe Ferdinand de Coburg, și dacă în doi ani de zile nu a făcut mult pentru recunoscerea lui, nu urmăză, că acesta ținută rezervată să o observe și pentru viitoriu. Ne aducem aminte, că cu ocaziunea deschiderii delegațiunilor Majestatea Sa monarchul nostru a aflat de bine a adresă bulgarilor cuvinte de incurajare pentru ordinea esemplară, ce domnesce în Bulgaria și pentru născuța acestui popor de a cugetă el pentru sine și a lucra așa, cum cer interesele unui popor liber și consciu de demnitatea sa. Cuvintele acestea rostite de către puternicul monarch și confirmate de către ministrul afacerilor externe în mod limpede, ne dau garanță, că principele Ferdinand se va stabili în Bulgaria și va face din țărișora dela Dunăre o sentinela a libertății amenințate de către turci și muscali.

Aceeași politică înțeleptă o a observat și România după tratatul dela Paris din 1856 și în timpul scurt de un pătrariu de secol și-a redobândit independența pierdută sute de ani, și cu înălțarea la regat a înălțat și prestigiul nămolului românesc, răstignit pe cruce de către fanarioți și de către dușmanii creștinismului.

Nu am lipsit la rëndul nostru a combate pe cei ce ne-au atribuit tendințe de gravitare în afară și în special nu am lipsit atunci, când ortodocșia

noastră s'a adus în legătură cu aspirațiunile muscălesci din peninsula balcanică și din alte părți.

Dar dacă Bulgarii pot conta la spriginul puternic și eficace al monarchului nostru, credem, că în drept suntem și noi să apelăm chiar la scutul Majestații Sale, atunci, când pe calea legală, pe calea constituțională nu ne vom vedé apărute interesele noastre.

Și dacă vedem, că din rea credință se opresc cărți nevinovate din mâna băeților de scôla și din bibliotecile scolare, acesta aparință o privim de o aparință tristă în felul ei.

Ce vor fi având nise verșurele dela nascerea lui Christos puse în gura copiilor nevinovați cu politica și cu legea ortodocșă, noi nu ne putem dá sémă, rămâne ca istoria cea imparțială să judece, dacă stăpânii țării noastre lucră bine ori nu, când inveninéză și ininile cele mai candidé și mai curate, oprindu le a săltă la o di de bucurie, cari și așa sunt atât de rari în viața unui popor, ce luptă cu greutatea începutului, ce are mai multă voe și inimă, decât putere pentru de a se afirmă așa cum trebuie.

Înăsprirea relațiunilor între popóarele conlocuitoré a fost și este totdeauna condamnată de ómenii cu tact politic, și nu înțelegem nici ađi politica maghiară, care vede și în copii și în cântările lor nevinovate tendințe ascunse, tendințe blăstămate de a săpă la temeliiile statului ungar. Noi ținem Ungaria de o țară cu mult mai tare, decât ca să nu fie în stare a nimici ori ce mișcare antipatriotică, ținem, că statul ungar să rađimă pe iubirea tuturor popórelor, și tocmai că ținem morțiș la vederile noastre, neexplicabil-lucru este, cum de un stat ca al nostru află plăcere a se ocupa cu lucruri așa de mici, pe când o mulțime de alte probleme îi stau spre rezolvare, tóte mai importante, tóte mai folositoare, ca bunăoară folosul, ce l'ar scí trage din oprirea unor cărți din scóle și din mâinile unor ființe nevinovate.

Preoțiunea noastră, masa întregă a poporului cu învățatori cu tot nu sunt altceva decât nise suđiți buni și credincioși ai statului, cu toții contribuim la bună starea și înflorirea lui, toți ținem pepturile față de glónțele dușmanilor, toți dăm dări pentru ce avem — și dacă totuși nu suntem priviți cu ochi buni, cu ochi de dragoste, cel puțin putem pretinde ca să nu ni se amărăscă zilele prin tot soiul de șicane, căci acțiunea nasce reacțiune, asuprirea produce ómeni nemulțamiți și ómenii nemulțamiți nu prea aleg mijlócele de luptă, și noi lupta voim să o înlocuim prin adevărata frățietate.

Deci la o parte cu svércolirile și cu persecuțiunile, — dacă voim și ne place a vedé patria feri-

cită și locuită de ómeni mulțamiți. Asta am đis-o în nenumărate rënduri și riscăm a o repetă și cu acesta ocaziune. Ungaria nu póte fi mare și tare, dacă nu vom pune cu toții umér la umér să o apărăm și să-i promovăm interesele spre a deveni stat cultural și cu misiune culturală și în orientul Europei.

Revista politică.

Điua nascerei monarchului nostru e aniversată de presă prin articoli festivi. Cu deosebită intimitate — scrie „Wiener Abendpost”, cu elevarea sentimentului adevăratului patriotism întimpină deas-tădată popóarele austro-ungare aniversarea đilei monarchului nostru.

Încă nu au încetat strigătele entusiasmăte, cu cari poporațiunea capitalei germane a salutat pe cavalerescul nostru împérat, și presei germane i s'a dat éráși ocaziune să descrie în colónele sale adevăratele omagialități, de care monarchul nostru s'a făcut părtaş. Și ce au fost aceste omagii alt ceva, decât recunoscința marinosității, a spiritului înalt, a credinței de datorie, a blândetei și bunătații luminatului purtătoriu al corónei împératesci austriace. Ce au fost alte de cât tributul meritat al venerațiunei, administrațiunei și al simpatiilor sincere pentru un domnitoriu, care e o adevărată podóbă a genului seu, un adevărat model al tuturor virtuților de regent.

Patru đeci de milióne de suđiți se rógă pentru fericirea și sănătatea bunului lor monarch, a vitézului beliduce și a înțeleptului domnitoriu, care a sciut concentra în sine dragostea cetățenilor și care răsplătesce iubirea cu iubire și credință cu credință! Iubire pentru iubire și credință pentru credință! Aceasta e parola tuturor popórelor ale vechiului imperiu, cari își sciú prețui domnitoriul și care îi arată o iubire fiéscă și o supunere căldurosă. De aceea ađi cutrieră din țéră în țéră, din sat în sat, în tóte părțile imperiului numai un singur strigăt, o singură dorință și o singură rugăciune: Dumneđu se țină, Dumneđu se apere, Dumneđu se binecuvinteze pe Maj. monarchul și pe luminata casă imperială.

Presă germană se află încă sub impresiunile sərbătorilor dela Berlin și în comentariile lor desfășură și tema, că cu ocaziunea acestor sərbători nu numai, că s'au întărit legăturile de alianță, dară s'au rezolvat chiar și cestiuni aménunțite.

FOIȚA.

Esposiția universală din Paris.

II. Edificiile de fer de pe câmpul lui Marte.

(Urmare).

Meritul de căpetenie al constructoriului acestui edificiu gigantic (300 m. înalt) constă în aceea, că el s'a construit după un plan anumit în un timp relativ foarte scurt. Totul a fost precaculat și prevăduț. Nimic din întâmplare. Și acesta servește cu deosebire spre gloria dlui Eiffel.

Tot asemenea se póte afirmă și despre un al doilea edificiu admirabil, care împodobesce câmpul lui Marte. Acesta este hala (sala) mașinelor sau palatul mașinelor, le palais des machines. Totul a fost, și la construirea acestuia, prevăduț și precaculat. Directorul general al edificărilor, dl Alphald a destinat în planul seu general pe câmpul lui Marte pentru hala mașinelor o dimensiune ne mai pomenită în felul seu se înțelege, pe papir. Dl Alphald este un inginer practic și cu esperințe vaste. Dacă el află ceva de posibil, atunci este sigur, că acesta e și realizabil. El a predat proiectul dlui architect Dutert, ca să-l eșecute. Conturile lui fură nu preste mult desemnate.

Și acesta va se đică ceva. Dar la tot cazul foarte puțin. Partea cea mai grea rămase în sarcina

dlui inginer Contanin. Architectul, ce i drept, a putut prescrie: că edificiul să fie 421 m. în lungime și 115 m. cu coridóre cu tot 144 m. lățime și 44 metri în înălțime. Dlui Contanin însă i rămase a se convinge, că ore póte suportă ferul, ceea ce se pretinde dela el, sau ba. Ce i drept ferul póte suportă foarte mult. Spre acest scop n'avem decât să-i dăm grosimea recerută. Dar aici trebuie să fim cu considerare și la spese și acesta a fost un punct de vedere delicat, care a meritat deosebita atențiune a lui Contanin. El a calculat totul și la fine a ajuns la rezultatul, că spesele edificiului întrec chiar cu un milion, suma ce-i este la dispoziție. Dar a trece preste preliminaru îi era strict oprit. A calculat din nou și a aflat, că se póte, că edificiul să aibă țăria trebuincioasă chiar și dacă el conține o masă mai mică de fer.

Ingenieriul trebuie să studieze modul eșecutării în fața locului, ceea ce se póte ajunge ușor, deóre-ce a fost decisă susținerea palatului mașinelor. Pot numai afirmă, că totul este aședat pe 20 de arcuiri mari, de câte 115 m. în lățime, cari sunt aședate și întărite într'un mod unic în felul seu, așa încât sunt pe deplin asigurate atât în contra frigului, cât și a căldurei. Sunt adecă astfel grupate, încât nu le lipsește elasticitatea recerută, de a se acomoda temperaturii. Așa ceva, ce i drept, e aproape necugetabil la o masă atât de colosală.

Nu numai un inginer, ci și un laic va află în acest edificiu ceva nou. Lucrul cel mai admirabil

este impregiurarea, că acest edificiu a fost construit în decurs de șase luni. Ferul l'au espedat două fabrici de fer cu totul deosebite: „La Société Cail” și „La campagne de Fives-Lille”. Fie-care a espedat jumătate din materialul recerut. Fie-care a purces în mod deosebit, în mod șie-și propriu și aménduror le-a succes egal de bine. Fabrica Cail este situată aproape de câmpul lui Marte. Aci se pregătiră singuraticile părți aparținătóre unui arc foarte mare. Fie care particică s'a și ținut (șurubat) numai decât în fața locului. Cealaltă fabrică este aședată la o depărtare de 30 până la 40 ore de Paris. Acesta a espedat deodată tóte părțile trebuincioșe pentru un arc. Aceste părțile s'au aninat la olaltă pe pământ. Arcul astfelu pregătit s'a ridicat apoi gata în înălțimea cuvenită. Facem atent pe ingineriul, care va cercetă acesta sală, să nu trecă cu vederea combinația prin mijlocirea căreia sunt înțepeniți stâlpii acestor arcuiri în o basă de tot nefavorabilă.

Acest edificiu cu păreți de fer — și acoperiș de sticlă acopere șapte jugére austriace. A costat 7,514.100 franci. Ferul a costat 5,398.300 franci, acoperișul de sticlă 182.200 franci, sticla și alte necesare 236.700 franci, ornamentele 256.100 franci, ér coloritura 158.500 franci ș. c. l.

(Va urma.)

Fóiei „Münch. Allg.-Ztg“ i-se scrie în această privință din Berlin, că relațiile dintre Germania și Austro Ungaria sunt atât de regulate în privința politică și militară, încât ambii monarhii și sfetnicii lor militari și politici pot lucra și desvoldă activitatea fără a mai avea să adauge dispozițiuni nouă.

Suita diplomatică a împăratului Francisc Iosif I au avut mult material de frământat cu diplomații germani, dar au isprăvit, căci diferențe de idei n'au putut să se ivască, atât în ce privește starea politică actuală europeană, cât și în ce privește convențiunea vamală și reciprocele avantaje interne ce le ar pute obține ambele state prin un reciproc ajutoriu. Dar și mai departe au mers conferințele din Berlin. Șefii armatelor sunt bărbați, cari au asistat la manevrele cele mari și adevărat șeful armatei germane, la manevrele armatei austro-ungare și vice-versa, astfel, că ei au avut ocaziune a se consulta asupra terenului de luptă într'un eventual război și a forma planul de apărare ori de ofensivă.

Alianța triplă a dat ansă la o vehementă discuțiune în casa de jos din Anglia. Flacăra discuțiunii o a aprins br. Labouchere, carele a voit să espereze, ce a discutat din nou lordul Salisbury cu împăratul Wilhelm și cu contele Herbert Bismarck, și în special, dacă el a îndatorat cu ceva pe Engliera de alianță triplă. Răspunsul subsecretariului de stat Fergusson a fost negativ. Engliera, dișe Fergusson, are un mai mare interes pentru manținerea păcii ca ori care altă țară și totdeauna adoptă numai politica convenabilă intereselor sale. Labouchere n'a fost de loc mulțumit cu acest răspuns, a cerut declarații mai detaiate și a atacat politica guvernului în special, căci arată mai mare intimitate către Italia decât către Franța.

Foile republicane sunt într'un multumit cu sentința, ce o a adus tribunalul senatorial în afacerea lui Boulanger, precând foile conservatoare scriu foarte vehement contra pasiunilor, de cari sunt conduse diferitele partide din Franța și în special, de cari au fost conduși republicanii și judecătorii republicani în procesul generalului. Din Londra a îndreptat generalul un manifest către cetățenii francezi sub titlul „Cătră ómeni de omenie“ și subscris de Dillon și Rochefort.

La începerea anului școlar.

(S) Preste 20 de zile se încep prelegerile la institutele medii (gimnasilor, școlile reale și comerciale) și astfel ne simțim datori a face unele reflecțiuni la începutul anului nou școl. 1889/90. Știut este, că noi avem până acum numai două gimnasilor, unul la Brad cu 4 clase, altul la Brașov, complet și investit cu toate drepturile unui gimnasiu public. Natura lucrului, am pute dice, aduce cu sine, ca tinerimea noastră să cerceteze școlile noastre medii, care spre lauda lor fie diș, să manțin la nivelul școlilor medii cu bun renume din patrie. Este adevărat, că se pun în cale și greutățile naturale la ajungerea acestui scop, de ore-ce Brașovul zace la colțul cel mai extrem sud-estic al țerei, era Bradul, în punctul cel mai vestic al părților ardelenice. Însă astăzi fiind comunicațiunea înlesnită, și aceste greutăți devin disparente. Așadar avem tot dreptul să dorim din totă inima, ca tinerimea noastră studioasă în școlile medii, să cerceteze în prima linie școlile noastre, fără să vrem a-i pune stavilă, de a cerceta și alte școle.

Să fim bine înțeleși. Nu suntem conduși, nici de o ură națională, ori confesională, ci motivul nostru este curat pedagogic și cultural. Noi așa ațedem, că tinerimea noastră trebuie crescută astfel, ca eșind din școlile medii, să fie într'adevăr inzeștrată cu științe și cunoștințe temeinice. Și cum-că acesta se poate face cu mai bun rezultat în școala cu limbă de propunere maternă, este mai presus de ori ce îndoielă; apoi cerem și grave motive avem de a o cere acesta, ca tinerimea să se crească în spirit religios moral; și această pretensiune a noastră n'o putem în destul recomanda atențiunii părinților români.

Numai așa credem noi, că este folositoriu, ca tinerimea să cerceteze școlile medii, deore-ce un individ sau o națiune săracă, care este avisată a ține concurență cu popore și mai luminate, și mai avute, trebuie să fie încurcat cu sine la rezolvirea în trebării: Ce folos practic pot să am de aci?

La întrebarea, ce putem accepta dela tinerii, care cercetă școlile medii, răspunsul ne este simplu și categoric, ca ei să devină preoți luminați, profesori, învățători, medici, advocați, comercianți și industriași mai mari; în fine câți se vor pute strecură, facă se și amployați de stat. Dar la aceste posturi enumerate pot aspira un număr mai restrins, deore-ce dotarea preoției și a învățătorimii este insuficientă, advocații și medicii se înmulțesc, fără ca să le crească și clientela; profesorii, abstragând dela greutățile de a deveni astăzi profesor, sunt restrinși la un număr hotărât, și cum-că acesta așa este, ne dă dovadă împregiurarea aceea regretabilă, că partea cea mai mare dintre tinerii, cari absolvă gimnasiul și școlile comerciale, d. e. în

Brașov, cu diploma de bacalaureat în buzunar trece în România, căci aici nu-și află subsistența.

În astfelu de împregiurări, se ne tragem bine sēma, ce facem. După ideea noastră junele gimnast, sau părinții acestuia, dacă sunt capabili, să si tragă bine sēma, pentru care carieră a vieții voesce a se pregăti. Cunoștem multe casuri, că bieții țărani în simplitatea lor se exploatează de nisce băeți cu ore care spoială de învățătură și poleitură și își pun averea cu rizic de-a rămâne la sapă de lemn, numai și numai să potă îndestuli pretensiunile drepte și nedrepte ale coconășului.

Veți bine acest coconăș de lucru nu mai e capabil, căci a respirat aerul civilizațiunii moderne are gust desvoldat pentru mănări alese, și îmbrăcăminte elegantă etc., ér în fond este un pierde vară cade la esamene, și în fine alérgă și cade tot pe capul tatălui seu ruinat materialicesce. În comună un astfelu de individ devine în cele mai multe casuri, cel mai venal instrument al ori-cui îi dă pâne.

De aceea nu putem în destul recomanda, ca fie care om de ai noștri, care voesce să-și învețe copilul în școlile medii, cu deosebire în gimnasilor, să-și tragă bine sēma cu averea sa și cu aplecarea, ce o are fiul seu; și numai după ce va fi în limpede cu sine, să mērgă mai departe. Să nu se pară, că am voi a desmēnta dela cercetarea școlilor medii pe cineva. Acesta nu o voim; ci dorim un progres real, nu imagină, să ne tragem totdeauna sēma cu nuda ori cruda realitate, care ne vorbesce tot atât de ec-latant, ca și cifrele.

Aceste le dișem cu deosebire față de cercetarea gimnasiului; suntem însă aplicați a admite pe ori cine ar doră la cercetarea școlilor reale, industriale agricole, în cari și meseriași, și comercianții, și plugarii chiar, își pot însuși cunoștințele necesare în viața practică.

Pote să ni se reflecteze, că urmând acest drum am ave tendință a închide calea culturii la capacitați și genii, cari adeseori se află în stratul cel mai de jos al poporului. N'o voim acesta; și am regretă prea mult, dacă înțelegēdu ne cineva sinistru, ne-ar atribui astfelu de tendințe perverse.

Preoții și învățătorii noștri rurali, au sacră datorință a scote la lumină capacitățile chiar din colibi, a le arată drumul, pe care să mērgă, ér corporațiunile superioare bisericesci și naționale sunt chemate a-și face la rândul lor datoria.

Mai avem a face vre-o câteva reflecțiuni, și am încheeate aceste reflecțiuni. Nu este de ajuns, ca cineva să-și dea copilul la școlă, să-i procure cărți și vesmintele necesare, ci să cere în mod imperativ ca părinții, cari portă sarcina cea grea, „abia suportabilă“ a instruirii fiului lor să-și deschidă bine ochii, unde 'și aședă copii, cui îi încredințază, ca să nu se desamăgēscă în asteptările lor. Suntem convinși, că on. direcțiuni și corpuri prof. vor fi în privința acesta cu cuvenită atențiune, dând îndrumările necesare și aceleia, care le cere, și cui nu le cere. Nu se poate în destul recomanda, ca gazdele să stea în continuă legătură cu părinții; chiar în fie care săptămână să scie părinții, ce fac copii la gazdă și în școlă. Unde depărtarea nu permite acesta, au datorie părinții a și trage informațiune cel puțin la fie-care lună odată.

Dar aceste informațiuni să fie esacte, nu schimonosite și spoite de meschinul interes, deore-ce adeseori gazdele comit în privința acesta cele mai detestabile abuzuri.

Etă acestea vederi ne conduc la începutul an. școl. 1889/90 cu privire la școlile medii. Ne-am împlinit numai o datorie de conștiință, a le fi semnalat, spre a pute contribui cât de puțin la sanarea unor rele, care adeseori se ivesc la poporul nostru sărac și săracit, chiar și prin vina sa proprie. Fa cēși deci datoria cei interesați în cauză!

Procesul de presă al „Luminătorului“

(Urmare.)

După încheerea replicelor acusatul Ioan V. Barcianu vorbi cam aceste:

La cele ce o. d. apărătoriu avu bunătate a desvoldă întru combaterea acusei, ridicate contra mea, am să mai adaug încă numai unele puține.

Mărturisesc, că acesta acuză este foarte gravă, căci, în cele din urmă, ea învolve în sine cea mai grea învinovățire, ce se poate face unui cetățen liber într'un stat constituțional, învinuirea: de a fi lucrat contra țării proprii.

Însă acesta învinuire, me grăbesc a adauge numai de cât, pe cât este de lipsită dela început până la sfârșit de ori-ce temei real și legiuit, pe atât este deci și de vătămătoare și apăsătoare pentru mine.

La astfelu de acuză nu pot, nu-mi este iertat să tac.

Dacă conștiința-mi, asupra căreia puterea omenescă nu poate substitui învinuirea divină, m'ar fi admoniat când-va în nepretențioasă mea activitate publică de 20 de ani încōce; dacă m'ar nelinisi cât de cât cu acest privilegiu, n'a-și ave cutezanță să-mi ridic privirea la lume, n'a-și ave tăria să grăesc așa precum vedeți și auziți, că o fac.

Considerând măncitatea și golăteea motivării acusei contra mea, mai că n'a-și găsi nici o trebuință de a me mai apără. Însă din respect către legile existente și din stima către d-vastră, judecătorii mei, cari ce e drept, până în momentul acesta nici nu ne-am vedut și cu atât mai puțin ne-am cunoscut unul pe altul prin vre-o manifestațiune a esistenței noastre în această lume mare, de și suntem vecini cât de apropiați, sum datoriu să ve dau în puține cuvinte trebuincioșele deslușiri, referitoare la substratul acestui proces de presă, pentru-ca cu atât mai sigur și mai clar să ve fie cu puțință a ve declara în această cauză. Mai departe se pricepe, este trēba conștiinței d-vostre ca cetățeni, căroră, trebuie se cred, asemenea ve zace la inimă sōrtea acestei țări locuite și susținută de mai multe popore lucrătoare de sute de ani și pururea credincioșe.

La ascultarea mea prealabilă din 2 Aprile a. c. la on. tribunalul regesc din Timișōra am depus și subscris în procesul verbal, spontan, neinfluențat și din convingere:

că eu nu sum autorul intelectuală al articolelor în-criminați;

că traducerea în limba maghiară din limba originală română a acelor articoli în-criminați, cari formēză basa acusei procurorului de stat contra mea, nu este autentică, nu este esactă, nici corectă, nici în privința gramaticală nici în privința spiritului și a tendinței articolelor originali românești, ceea-ce ușor a putut contribui la ducerea în erōre a dlui procuror, care, de altcum, însuși trebuie să scie perfect în ale limbei române, dacă are să intenteze procese produselor limbei românești; și

că n'am avut intențiune a agită sau a ațifa la ură contra poporului sau a naționalității maghiare, ci tocmai din contră.

Tōte aceste declarații ale mele le-am și dovedit întru cât mi s'a admis la o așa scurtă și grabnică ascultare protocolară, alăturând procesului verbal acte și date concrete, cari cred, că și acuma se vor găsi acolo.

Articolii în-criminați au apărut separat, din diferite incidente; cu tōte aceste dl procuror de stat s'a vedut silit a nu le separă, ci ale contopi și mestecă în actul de acuză, părēndu-i că astfelu va fi în stare a făuri o acuză, mai impunătoare, mai motivată, ceea-ce însă dovedesce prea limpede numai neputințioșia și temeinicia acusei, căci dacă părțile singuratic sunt neputințioșe și netemeinice, nici colecțiunea lor, nici forostoirea lor nu pōte fi altcum.

Articolul „Nascerea Domnului“ s'a scris din incidentul Crăciunului gr. or., era de basă și cinosură i-a servit articolul apărut din același incident, adevă, la Crăciunul rom. cat. în Nrul 355 al fóiei „Budapester Tagblatt“, din pēna dlui contē Albert Apponyi. Articolului „Anul nou“ i-a servit de fir conducătoriu și de temei articolul apărut mai nainte în Nrul 1 al fóiei oficiōse „Nemzet“, scris tocmai de vice-președintele de atunci al dietei din Budapesta, adevă de dl Horváth Gyula.

„Luminătorul“ însă ca organ al poporului românesc amărit până preste cap și nemulțumit până în adēncul sufletului seu de nedreptățirile și apēsările, ce acest popor îndură de către inhumanul și greșit sistem politic de acum al guvernului, „Luminătorul“ se pricepe, n'are vreme nici chemarea de a se ocupa în rēndul întâiu de ușurarea sorții sclavilor din Africa centrală, ci de a românilor. Deci pe cum acei doi luceferi politici maghiari au scris acele contēplațiuni ale lor, din punct de vedere al intereselor partidului lor, astfelu și „Luminătorul“ simplu a aplicat unele părți din scrierile acelor politici maghiari, la sōrtea și starea actuală a poporului românesc.

N'am ținut dară cu puțință, însă dl procuror de stat totuși a în-criminat din articoli „Luminătorului“ tot ce s'a reproduș chiar și din vorbă în vorbă din scrierile amintiților doi On. concetățeni ai mei.

Astfelu din „Luminătorul“ sunt în-criminate d. e. di-cerile dlui Horváth Gyula din „Nemzet“... (Vorbitorul de abia începă a cită și președintele și opri, de și fără drept, căci cele citande erau alăturate protocolului ascultării prealabile. Report).

La aceste însă trebuie să mai adaug observarea, că alte sentințe cu mult mai aspre și mai înverșunate, judecate din punct de vedere al dlui procuror de stat, cari se găsesc în acei doi articoli neromânești, nici nu s'au întrebunțat în „Luminătorul“ românesc.

Dacă dară acele pasage au fost punibile, de ce n'a avut atunci ochi și urechi nici un procuror de stat? Sau dōră ele au devenit punibile numai după-ce de dece zile au apărut traduse românești în „Luminătorul“? Sau este de pedepsit, dacă apare românește ceea ce scrie un bărbat ca contele Apponyi și ca Horváth Gyula? Ori dōră foile maghiare și cetățenii de naționalitate maghiară ai țării sunt mai buni, mai favorizi înaintea legilor țării decât foile române și de cât cetățenii de naționalitate română ai aceleiași țări? Acesta să fie ore temeiul, devisa și chemarea statutului nostru po- liglot? Consult și salutaru ar fi ore prin astfelu de procedură a sili pe român să vină la convingerea îngrozitoare, că el în țera sa proprie pentru că este român și pentru că vrea se fie român ar fi lipsit de scutul legii, ar fi eschis din cadrul constituțiunii țării sale și al egalității de drept?

Și chiar mare minune totuși n'ar fi dacă acesta convingere prea durerōsă s'ar înrădăcina la mulți, mai ales la dintre aceea, cari urmăresc cu atențiune o anumită clasă a țiaristice din țera noastră.

(Va urma).

Varietăți.

* (Aniversarea dîlei Maj. Sale). Aniversarea dîlei Maj. Sale s'a făcut în întreg imperiul în mod sărbătoresc. În toate bisericile s'au ridicat rugăciuni pentru sănătatea monarhului. Familia imperială a serbat această zi în Ischl, în mare linisce. Monarhul și înalta sa soție au asistat la serviciul divin, după-care au primit felicitările membrilor casei imperiale. La dînea a luat parte numai monarhul, împărătesa-regina, archiducesa Valeria și mirele acesteia, archiducele Francisc Salvator.

* (Distincțiune). Maj. Sa monarhul nostru a distins pe ambasadorul austro-ungar dela Berlin contine Széchenyi cu ordinul sf. Stefan, 6er pe dramaticul german Ernst A. de Wildenbruch cu ordul coróna de fer. cl. III, care l'a înțîmpinat cu o poezie, în care monarhul nostru e numit „prin cipele păcii.”

* (Donățiuni) Maj. Sa monarhul nostru cu ocaziunea petrecerii la curtea berlineză a dat 24,000 mărci pentru scopuri de binefacere, 6er 15,000 mărci special pe sma săracilor din oraș.

Tot Maj. Sa a dăruit pe împăratul german cu 6 cai negri, de o frumusețe rară, cari au și fost puși la trăsura.

* (Avansament la trupele de honveți.) Maj. Sa monarhul a înaintat pe maiorul comand. al bat. 2 de inf. S. Orgonaș de Sănbenedic de locot. colonel la semi-brigada 21; — pe căpitanul Iuliu Gall de maior la diviziunea I a reg. 9 de husari; — pe Moise Andreiu de căpit. cl. I. la semi brigada 23; — pe Petru Baicu de căpit. cl. II la semi brigada 24 și pe Paul Fodor la semi brig. 23; — pe Andrichin Șoldea de supra locotenent la semi-brig 23, și pe Adam Bodo la semi-brig. 24; — pe Iuliu Boeriu de locotenent la semi-brigada 23.

* (Contele Iuliu Andrássy). Contele Iuliu Andrássy a cădut în dîlele trecute greu bolnav. In-su-și monarhul nostru a cerut deslușiri detaiate prin telegraf despre morbul marelui bărbat de stat. În dîlele trecute cont. Andrássy însoțit de familia sa și de prof. med. Dr. Puries a fost în Viena, unde s'a ținut consiliu de medici și la care au fost chemat și renumitul medic Dittel. Morbul s'a mai ușurat, încât a putut éráși pleca dela Viena.

* (Alegere de profesori.) Precum anunță „Biserica și Școala” din Arad, consistoriul eparchial aradan a ales de profesori la institutul teologic pe dnii: Dr. Ioan Trailescu și Dr. Traian Putici, 6er de medic seminarial și profesor de igienă provisoriu s'a numit dl Dr. Vasile Dămian.

* (Iubileul de 50 ani al fotografiei.) Ziua de 19 August se privește de cea mai momentosă pentru invențiunea, ce s'a făcut pe terenul artelor și științelor. Renumitul astronom frances Arago a fost, carele împărtăși academiei de științe încă la 7 Ianuarie 1839, că cu puterea luminei se pot crea în 4—5 minute chipuri și cari cu o esactitate matematică se pot esecută după toate formele originalității naturale. Toate foile s'au ocupat cu această temă și spre surprindere mare, în ședința din 19 August 1839 a academiei de științe din Paris Arago și Draggerre au dat informațiuni mai detaiate asupra chipurilor produse cu ajutorul luminei. Ast-feliu 19 August, 1839, este ziua nașterii fotografiei. Iosif Nicéphore Niepce, mai nainte oficeriu în cavaleria francesă este înainte mergătorul lui Draggerre și cu privire la gravurile heliografice pe asfalt se consideră ca primul inventatoriu El a murit însă în 1833 fără a-și putea continuă încercările sale, care au fost făcute dimpreună și cu Draggerre și continuate de acesta cu un astfelu de succes, încât la 1837 putu cu ajutorul argintului viu produce chipuri.

* (Fond de pensiiune.) Conform unui circulariu al ministrului de culte și instrucțiune publică, adresată autorităților confesionale, ministrul intenționează crearea unui fond de pensiiune și pentru profesorii dela școlele medii confesionale, cu excepțiunea gimnasiilor, cari le susține vr'un episcop singuratic, sau care își au fondul de pensiiune pentru profesori. Pe lângă subvenționarea fondului de cătră guvern va avea fie-care profesor, care intră în funcțiunea plăti odată pentru totdeauna 1/3 din léfa anului prim, 1/3 din sporirea lefei, 6er profesorii vechi 1/3 din léfa anului prim, 1/3 din sporirea lefei și 5% după anii de serviciu. Vor mai contribui apoi corporațiunile, cari susțin școlele medii, și o tacsă mică vor plăti și studenții.

* (Grânele române la esposiția universală din Paris.) În „Curier. Finan.” cetim: Congresul internațional de grâne și făinuri, care va avea loc la 20, 21 și 22 August st. n. la Paris, o a treia întrunire a congresului anual industrial și comercial de grâne și făinuri, fundat de asociațiunea națională a morăritului francez și care în anul acesta, cu prilejul esposiției, a fost constituit în congres internațional.

Comitetul de organizare e format din toți proprietarii cei mai fruntași de mori din Francia a căror competență în această materie e nediscutabilă. Alături cu acest comitet există, anul acesta, pentru a da congresului adevăratul seu caracter internațional, un comitet de patronaj în care figură proprietarii de mori din toate țările lumii. România e reprezentată în el de dnii Danielescu din Târgu Jiu și Milas fiul, de la casa Milas și fiul, care acum patru ani a construit la Brăila o móră cu vapor și cu cilindru după modelul cel mai nou și provădută cu aparatele cele mai perfecționate, care produce 1000 de chintale de făină pe zi.

Di Milas a plecat dîlele astea la Paris, ducând cu el nu numai mustre de grăurile noastre, pe cari comitetul le-a cerut, și va putea da toate științele necesare pentru a face pe congresul internațional să înțelégă bine însemnătatea producției noastre și să convingă pe totă lumea că, cu totă concurența Americii, Indiei și Australiei, România e un factor important în acest comerț cu adevărat internațional, și că ea pôte prin calitatea produselor sale, să rivalizeze cu țările cele mai renumite printre producătoarele de cereale.

* (Un uhlán fulgerat.) Pe timpul unei fur-tuni înfricoșate, ce se descărca asupra Berlinului, un escadron de uhlaani se reîntorcea dela eserciții la casarmă. D odată se veșu un fulger, căruia îi urma imediat o detunătură, urmată și ea de țipete. Un uhlán din mijlocul escadronului a fost fulgerat cu cal cu tot, 6er țipetele de spaimă au fost ale soldaților de lângă el.

Programa

festivităților cu ocaziunea adunării generale a „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, ce se va ținé, începénd din 27 August 1889 în Făgăraș și adecă:

In 26 August, 1889:

1. Primirea comitetului în Voila.
2. Séra: convenire în grădina „Mecico”.

In 27 August, 1889:

3. După serviciul divin I-a ședință în sala hotelului „Paris”.
4. La 2 ore după prând: banchet în sala hotelului „Lauritsch”.
5. Séra la 9 ore concert în sala hotelului „Lauritsch”.

In 28 August 1889:

6. Inainte de prând ședința a II-a în sala hotelului „Paris”.
7. La 9 ore séra bal în sala hotelului „Lauritsch”.

In 29 August 1889:

8. Ședința a III-a în sala hotelului „Paris”.

Comitetul despărțeméntului II.

Invitare

la „balul” „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”, ce se va ținé în 28 August 1889 st. n. în sala hotelului „Lauritsch”.

Inceputul la 9 ore séra. Venitul curat va în curge în fondul „Asociațiunei.” Bilete de intrare de de persónă cu 1 fl. 50 cr., se pot căpétă în ziua balului dela 3—6 ore după amédi la biroul comitetului în hotelul „Lauritsch” și séra la cassă *).

Comitetul arangiatoriu.

Un act de binefacere.

Din Vâlcele (Előpatak) ni se trimite următoarea copie a listei ce o a deschis Preastimabila dómna, *Sevastia Davidescu*, soția dlui ingineriu Constantin Davidescu din Slatina (România) în ajutoriul clădirei biserice din comuna Dobolii inf., (tractul protopresb. Brașov II).

Lista,

pentru subscrieri în ajutoriul clădirei biserice din comuna „Dobolii infer.”

1. N. F. Negruțiu, redactor Gherla . . .	fl. 50.—
2. N. Maneguti, paroch Poiana . . .	fl. 10.—
3. Ios. Roman, Oradea-mare . . .	fl. 5.—
4. C. Davidescu, ingineriu Slatina . . .	fl. 10.—
5. Sache Nicolau, Câmpulung . . .	fl. 5.—
6. St. Stoicescu, București . . .	fl. 10.—
7. C. M. Ureche, Craiova . . .	fl. 5.—
8. N. Lupanu, București . . .	fl. 2.—
9. Dușiu Odor, Săcele . . .	fl. 1.—
10. Petre Ghiurisci, Obedeni . . .	fl. 1.—
11. Petru Pipoș, Târgul Mureșului . . .	fl. 2.—
12. Babeanu, locotenent . . .	fl. 2.—
13. Tache Constandinescu . . .	fl. 1.—
14. Piso, procuror București . . .	fl. 2.—
15. Tănăsescu . . .	fl. 2.—
16. Vasilache Trandafirescu, București . .	fl. 2.—

*) Comitetul arangiatoriu ne rógă a notifică, că învătări deosebite nu se vor trimite. Red.

	Latus	fl.	110.—
17. D. Cepescu, București . . .	fl.	2.—	
18. Păltineanu, București 4 franci . . .	fl.	1.86	
19. Crainic, București . . .	fl.	0.60	
20. Maria Stinghe, Săcele . . .	fl.	1.—	
21. Dimitrie Ioan, București . . .	fl.	1.—	
22. I. V. Ghiurisci, Obedeni . . .	fl.	1.—	
23. P. Costescu, Ploesti . . .	fl.	0.30	
adecă: una sută opt-spre-dece floreni 76 cr. Suma		118.76	
Vâlcele, 5/17 August, 1889.			

Colectantă
Sevastia Davidescu. *)

*) Notăm, că banii colectați de marinimosa dómna s'au depus la institutul „Albina” filială în Brașov, până când credincioșii din Dobolii infer. vor fi în pozițiune a se apuca de edificarea biserice.

MONITOR.

31

Calendarul săptămîni

13 — 19 August.

13 *Duminică*: Măcsim, Irina, Dositeiu, Doroteiu, Eudochia, Serida, Coronat. 14 *Luni*: Profetul Michea, Marcel, Uschiu, Lucia, Simeon. 15 *Marți*: † Adormirea Născătoarei de Ddeu. 16 *Mercuri*: Diomid, Cherimon, Alcibiad, Nicodim, Stamatiu. 17 *Joi*: Miron, Straton, Filip, Evtichian, Ciprian, Tirs, Levchiu, Coronat. 18 *Vineri*: Flor, Lavru, Ermi, Serapion, Polieu, Iuliana, Leon, Ioan și Georgiu patriarhii Constantinopolei, Varnava, Sofroniu, Christofor. 19 *Sămbătă*: Andreiu Stratilat, Timoteiu, Agapiu, Tecla, Evtichiu, Strati-giu, Teofan.

Rituale bisericesci.

Duminea din 13 August a XI-a după Rusalii. Ser-vițiul se face după Octoich al Invierii, și după Mineiu ale praznicului „Schimbărei la față”. Tonul al 2-ea. La Utre-niă Evangelia Invierii a 11-ea. Catavasia Crucii.

Marți din 15 August, praznicul Adormirei Născăto-rei de Ddeu. Slujba întreagă după Mineiu. Deslegarea postului.

(C. r. priv. societate de asigurare „*Riunione Adriatica di Sicurtà*” în *Triest*.) Adunarea generală a acestei societăți s'a ținut în 6 Iunie la Triest. Raportul direcțiunei pro 1888 conține următoarele date mai esențiale: 1. Asigurări pe viétă. Si anul 1888 a adus un sporiu în-semnat. Policele fac suma rotundă de 10 1/2 milioane flor. capital și 14 755 flor. rentă. Sporirea față cu anul precedent face 4.779,330 fl. capital și 8947 fl. rentă și starea asigură-rilor a trecut acuma peste 50 milioane florini. Acesta face 50 334,381 fl. capital și 129,750 fl. rente. Plățile pentru casurile de mórte și pentru asigurările pe viétă dela înce-putul operațiunilor în această ramură au cerut 13.871,080 fl. Reserva premiilor a crescut cu 750,550 fl. și face 9.793,653 fl. Scădéndu-se partea profitului, ce se cuvine celor asigurați cu participare la profit, rezultă în ramura „Viétii” un câștig de 106.809,45. 2. Asigurările de incendiu, transport și grin-dină. În decursul anului 1887 din ramura „incendiu” a re-sultat pagubă și din ramura grindină profit, 6er în anul 1888 afacerea în ramura incendiu a urmat de a fi mai favorabilă, în care timp ramura grindină a produs o pierdere conside-rabilă. Pentru acoperirea acestei pierderi și însă la dispo-siție rezerva specială a ramurei grindină, ce se adunase în anii de mai nainte, și care numai parțial a fost atacată, de ore-ce administrația a preferat a acoperi o parte a pegubei grindină din prisosurile celorlalte ramure, astfelu, că totuși s'a putut înregistră încă 200,000 fl. ca rezervă specială pen-tru asigurări în contra grindinei. Venitul premiilor dela cele trei asigurări elementare face 7.860,205 florini, pentru con-tra-asigurări s'a întrebuințat 3.303,268 fl. Pentru daune s'au plătit 5.917,622 fl. din cari 2.177,205 fl. cad asupra acelora, cari fac contra-asigurări; afară de aceste s'au fost rezervat 208,421 fl. pentru daune, ce încă nu erau lichidate. Reserva primelor dela ramura incendiu face 1.475,641 fl. și repre-sintă 50 1/2 procente din venitul primelor ce rămân pentru contul propriu; rezerva pentru asigurări de transport face 10.109 fl. Portofoliu primelor pe termin a ajuns în anul trecut suma rotundă de 19 milioane florini. Societatea dela înființarea ei a plătit pentru daune din toate ramurile ce le esplotază 148 milioane florini. Incheierea generală a contu-rilor dă un profit de 272,247 fl. 64 cr. și după subtragerea îm-părțirilor prescri-se de statute s'a hotărît o dividendă de 50 fl. pro acție. Profitul, ce rezultă din supra-valórea efectelor nu s'a pus în cont, ci s'a întrebuințat pe deplin spre sporirea rezervei pentru cursuri. Reservele societății (afară de capi-talul în acții de patru milioane florini asupra căruia s'a vēr-sat 40 procente = 1.600,000 fl.) fac per ultima Decembre peste 12 milioane florini, și adecă: 8.844,863 fl. rezerva pri-melor asigurațiunilor pe viétă, 1.475,641 fl., rezerva prime-lor asigurațiunilor de incendiu, 10,109 fl., rezerva primelor asigurațiunilor de transport, 200,000 fl. rezerva specială pen-tru asigurări în contra grindinei, 240,297 fl., rezerva pentru fluctuațiunile cursului, 250,000 fl., rezerva profitului special al secțiunei asigurărilor pe viétă, 1,085,129 fl., fondul ge-neral al profitului.

Loterie.

Mercuri în 21 August 1889.

Brünn:	32	72	57	88	12
--------	----	----	----	----	----

Bursa de Viena și Pesta.

Din 20 August 1889,

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	94.75	99.80
Obligațiuni de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.50	—
Galbin	5.65	5.64
Napoleon	9.46	9.49
100 mance nemțesci	58.27 1/2	58.40
London (poliță pe de trei luni)	119.75	119.60

Nr. 283

[129] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parohiei de clasa III a Beclian, protopresbiteratul Făgărașului, se escrie prin această concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Venitul stolaru dela botezuri, înmormântări și cununii, computeate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă fl. 85.—
2. Dela fie-care familie câte una și de lucru cu palma à 40 cr. fl. 80.—
3. Folosirea cimiterelor și porțiunei canonice fl. 45.—
4. Venitul dela umblarea cu crucea de două ori pe an fl. 60.—
5. Venitul dela sărbătorile paștilor, mărturisit și miruit fl. 80.—

Afară de acestea mai sunt venite nesistemate însă sigure următoarele:

6. Venitul dela sălindare, liturgii, masle, osfestanii, precum și pomeni de preste an, computeate după calculul mediu al celor cinci ani din urmă fl. 120.—

Suma totală fl. 470.—

Doritorii de a ocupa acest post, au a-și substerne suplicile lor instruite conform legilor în vigore subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul sus indicat.

Făgăraș, 10 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al tractului Făgărașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 257.

[119] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a treia, *Porumbacul superior răsăriten*, protopresbiteratul Avrighului, prin această, pe baza resoluțiunei Preavenerabilului consistoriu arhidieceșan dto 6 Iunie anul curent Nr. 2170 B. se escrie a treia oară concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu această parohie sunt:

1. Folosința porțiunei canonice, parte arătoriu, parte fenaș fl. 52.—
2. Dela 140 familii câte o și de lucru computeată în bani à 40 cr. fl. 56.—
3. Dela molitvele de preste an și dela santele pasci fl. 18.—
4. Dela botezul Domnului în calcul mediu . . . fl. 28.—
5. Stolele de botezuri, cununii, înmormântări și alte funcțiuni preoțesci — toate statorite în sinodul parochial estra-ordinariu din 29 Iunie 1888, dau un venit anual de fl. 146.—

Suma fl. 300.—

Doritorii de a ocupa această parohie au a-și substerne cererile concursuale instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parohii din 1878, la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrighului (posta Avrigh, Felek) până la termenul susindicat.

Avrigh, 24 Iuliu, 1889.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv, — oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrighului.

Ioan Cădea,
protopop.

Nr. 301

[116] 2—3

CONCURS.

În scopul instituirii de învățători în mod definitiv la școlile parochiale din Șura mare, din Roșia săsescă și

din Mohu, prin această se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foia arhidieceșană „Telegraful Român.”

Emolumentele.

În Șura mare 200 fl., în Roșia 170 fl., în Mohu 250 fl. în bani; — locuință naturală în edificiul școlii și lemne de foc trebuincioase.

Dela fiitorii învățători, pe lângă calificațiunea de lege prescristă, se cere ca să fie binevărsați în cântările și ritualele bisericesci, având a ține strana în biserică Dumineca și sărbătoarea.

Cererile concursuale se se adreseze la oficiul protopresbiteral subscris. Sibiu, 26 Iuliu, 1889.

Oficiul protopresbiteral al Sibiuului, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Ioan Hannia,
adm. protopresb.

Nr. 169.

[122] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci, din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Ungurașului, se escrie prin această concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare, și anume:

1. *Hida*, cu salariu anual de 50 fl. din repartițiune și 30 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălzi și sala de învățământ, cuartir liber și folosirea grădinei școlii.

2. *Bodia*, cu salariu anual de 66 fl. 50 cr., 30 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălzi și sala de învățământ, cuartir liber în edificiul școlii și folosirea grădinei școlii.

3. *Dânc*, cu salariu anual de 30 fl., 46 vici mari cucuruz cu grăunțele, folosirea casei, grădinei și a locului cantoral în mărime de 1 juger 26 org.; 24 cr. dela mort mare, 12 cr. dela mort mic, a treia parte din venitul dela ziua Botezului Domnului, și cuartir liber în edificiul școlii. Cu acest salariu e împreunat și postul cantoral.

4. *Doll*, cu salariu anual de 90 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari vine de a se încălzi și sala de învățământ, cuartir în edificiul școlii și folosirea grădinei școlii.

5. *Stina* cu filia *Ciumărna*, cu salariu anual de 106 fl., 52 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălzi și sala de învățământ, cuartir liber; la școla filială e de a se îngriji învățătorul și de un suplent.

6. *Tămaș*, cu salariu anual de 150 fl., cuartir liber în edificiul școlii.

7. *Unguraș*, cu salariu anual de 80 fl., 40 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălzi și sala de învățământ, folosirea grădinei școlii în mărime de 1195 orgii, și cuartir în edificiul școlii.

8. *Romita*, cu salariu anual de 50 fl., 30 vici mari cucuruz cu grăunțele, 3 orgii de lemne, din cari e de a se încălzi și sala de învățământ, folosirea de 2 pământuri arătore în mărime de 1 și jumătate juger, cuartir liber în edificiul școlii, și folosirea grădinei școlii în mărime de 400 orgii.

9. *Cubleșul român*, cu salariu anual 79 fl., un stângin de lemne și cuartir.

Doritorii de a concura la aceste posturi, au a-și așterne cererile de concurs la subscrisul instruite conform prescristelor din vigore.

Fizes-Sânpetru, 30 Iuliu, 1889.

Pavel Roșca,
adm. prot.

Nr. 245.

[123] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci în comunele bisericesci gr. or. mai jos însemnate în protopres-

biteratul Abrudului se escrie concurs, în conțelegere cu comitetele parochiale, cu termenul de 31 August a. c. st. v.

1. *Bucium-Sat*, un post de învățătoriu cu un salariu de 150 fl., din fondul școlariu și repartițiune, cuartir și lemne de foc.

2. *Bucium-Isbita*, un post de învățătoriu cu un salariu de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălzit.

3. *Corna*, un post de învățătoriu cu un salariu de 150 fl., din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălzit.

4. *Galafi*, un post de învățătoriu cu un salariu de 150 fl., din fondul școlar și din repartițiune și lemne de foc și cuartir.

5. *Presaca*, un post de învățătoriu cu un salariu de 150 fl. din fondul școlariu și repartițiune cuartir și material pentru încălzit.

6. *Sohar*, un post de învățătoriu cu un salariu de 150 fl. din repartițiune, cuartir și material pentru încălzit.

7. *Trêmpoele*, un post de învățătoriu cu 200 fl. din repartițiune, cuartir și lemne pentru încălzit.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi se și substernă rugările concursuale provădate cu documentele cerute de legile școlare din vigore până la termenul cuvenit la

Oficiul protopresbiteral al Abrudului.
Abrud, 30 Iuliu, 1889.

Romul Furdul,
protopresbiter adm.

Nr. 311

[124] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci dela școlile confesionale gr. or. române din comunele mai în jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Avrighului se scrie concurs cu termen până la 26 August a. c. st. v.

1. *Avrig*, două posturi de învățători cu salariul anual de câte 200 fl.

2. *Viștea superioară*, postul de învățătoriu cu un salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne pentru foc.

3. *Ucea inferioară*, postul de învățătoriu cu un salariu anual de 110 fl., cuartir și lemne pentru foc.

4. *Feldiș*, postul de învățătoriu cu un salariu anual de 105 fl., dela fiecare copil umblătoriu la școlă câte 4 copuri de bucate și câte doi colaci, unul la crăciun și altul la pasci, cuartir și lemne pentru foc.

5. *Glâmboca*, postul de învățătoriu cu un salariu anual de 80 fl., cuartir și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi se și substernă cererile concursuale instruite conform legilor în vigore la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrighului (posta Avrigh, Felek) până la termenul susindicat.

Avrigh, 30 Iuliu, 1889.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrighului.

Ioan Cădea,
protopop.

Nr. 260.

[120] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci vacante dela școlile române gr. or. în parochiile gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor, se escrie concurs cu termen până la 31 August a. c. st. v.

- În *Neagra de jos*, un post de învățătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în rate trei lunare din repartițiune, cuartir și lemne de încălzit.

2. În *Ponorel*, un post de învățătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătare de an din repartițiune, cuartir și lemne de încălzit.

3. În *Lăpuș*, un post de învățătoriu cu un salariu de 200 fl., solvit în pătare de an din repartițiune și lemne de încălzit.

4. În *Sohodol*, un post de învățătoriu cu un salariu de 150 fl. solvit în pătare de an din repartițiune, cuartir mobilat și lemne de foc.

5. În *Poiana, Peleş și Lăzesci*, în fie care câte un post de învățătoriu cu câte un salariu de 150 fl., solvit în pătare de an prin repartițiune și lemne de foc.

6. În *Certegea și Valea verde*, în fie care câte un post de învățătoriu cu câte un salariu de 100 fl., solvit în pătare de an din repartițiune, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au se și trimite cererile concursuale întregite cu documentele de lipsă și cerute de legile școlare din vigore până la termenul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 26 Iuliu, 1889.

Romul Furdul,
protopresbiter.

Nr. 248.

[125] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a III-a Mihăești cu filia Făgețel, în protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Casa parochială, curte și grădină, venit anual fl. 30.—

2. 19 jugere pământ arătoriu și fenaș fl. 100.—

3. Venitul stolaru fl. 44.50

4. Naturalii a două măsuri cucuruz cu coceni dela

- un număr de casă, prețul de mijloc à 60 cr. fl. 150.—

5. Polosirea cimiterelor fl. 25.—

6. Slujirea ss Pasci fl. 15.50

7. La umblarea cu cru cea fl. 13.50

Suma totală fl. 376.50

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicile lor de concurs, instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parohii la subscrisul oficiu până la termenul sus indicat.

Dobra, la 21 Iuliu, 1889

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei, în conțelegere cu comitetul parochial.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 380.

[126] 2—3

CONCURS.

În sensul veneratului ordin consistorial de sub Nr. 1327 B. a. c. se escrie concurs nou pentru ocuparea vacantei parohiei de clasa III-a Călățele, din tractul protopresbiteral al Clușului, cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porțiunea canonică 40 jugere, arătoriu, fenaș, pășune și pădure à 3 fl. jugerul 120 fl.

2. Venitul stolar dela 140 familii 39 fl. 40 cr.

3. Dela 94 familii bir și clacă 89 fl. 30 cr.

4. Jertfa anuală 90 fl.

5. Venitul anual după sesia bisericea din pădurea comună antic. 15 fl.

6. Contribuțiunea erarială după sesia bis. solvită din partea epitropiei 18 fl.

7. Folosirea casei parochiale cu grădină și supraedificatele economice precum și alte prestațiuni sigure 30 fl.

Tote aceste venite computeate după calculul mediu alor 5 ani din urmă, dau un venit sigur anual de 401 fl. 70 cr.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiți a-și așterne concursul instruit conform prescristelor statutului organic și a regulamentului pentru parohii, în termenul sus menționat la subscrisul oficiu.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or.

Cluș, 6 Iuliu, 1889.

Tuliu Roșescu,
adm. protopresb.